МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ

ЧАСТИНА 1

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

2021 р.

УДК 613-053.2:37]:005.745(072)

Матеріали третього міжнародного симпозіуму «Освіта і здоров'я підростаючого покоління»: Зб. наук. Праць в 2-х частинах / За ред. Страшка С.В. – Вип. 3. – Ч. 1. – К.: Алатон, 2021. – 251 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Андрущенко Віктор Петрович – ректор Національного педагогічного університету імені М.П.Драгоманова, академік НАПН України, член-кореспондент НАН України, доктор філософських наук, професор.

Вербицький Володимир Валентинович – директор Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України, доктор педагогічних наук, професор

Олефіренко Тарас Олексійович – декан факультету педагогіки та психології НПУ імені М.П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук, професор.

Страшко Станіслав Васильович – завідувач кафедри медико-біологічних і валеологічних основ охорони життя та здоров'я НПУ імені М.П. Драгоманова, кандидат біологічних наук, професор.

ISBN 978-617-7834-07-5

© Редакційна колегія, 2021
© Автори статей, 2021
© Видавництво «Алатон», 2021

попередньо анкети із кількома важливими варіантами відповідей.

На питання: чи подобаються вам уроки фізкультури більшість відповіла, що так – 96%. На питання: чому ви відвідуєте уроки фізкультури більшість учнів обрали такі варіанти:

А) відпочити від уроків в класі (64%)

Б) задовільнити потребу в фізичній активності (82%)

В) зміцнити здоров'я (87%)

Г) позмагатися та поспілкуватися з однокласниками під час командних ігор та естафет (48%)

Д) перевірити свої сили (51%)

На питання: хто або що може повпливати на ваше відношення до занять фізкультурою та спортом більшість учнів відповіли, що це батьки (87%), друзі (55%), спортиві заходи (61%).

Отже, в молодшому шкільному віці формуються лише задатки до подальшої мотивації, які потім мають послужити фундаментом до серйозної мотивації опіки своїм здоров'ям та зміцненням організму. Адже розвиток мотивації учнів напряму залежить від багатьох факторів: прагнення отримати задоволення та результат, прийняття здорового способу життя, позитивне ставлення за фізичних вправ. Звідси можемо зробити висновок, що молодший шкільний вік – найкращий час закріплення мотивації для досягнення успіху щодо мотивації до занять адаптивною фізичною культурою та спортом. Досягнення цієї мети також неможливо без хорошого наставника – в даному випадку без вчителя адаптивної фізичної культури, який не тільки сформує мотивацію та усвідомлений підхід до занять, а й вчасно виявить спортивні задатки, направить, підтримає та допоможе самовдосконалюватись.

Список використаних джерел

1. Аксьонова О. П. Нова фізична культура: система методів навчання / О. П. Аксьонова // Теорія та методика фізичного виховання. – 2011. – № 3. – С. 25-32.

2. Антонік В.І., Антонік І.П., Андріанов В.Є. Анатомія, фізіологія дітей з основами гігієни та фізичної культури. Навчальний посібник. – К.: Видавничий дім «Професіонал», Центр учбової літератури, 2009. – 336 с. 2. Фізичне виховання: Навч. пос. – К.: Центр учбової літератури, 2008. –504 с.

3. Бородин, Ю.А. Проблемы формирования мотивации к занятиям физической культурой и спортом у девушек старших классов / Ю.А. Бородин, В.Б. Добровольский // Теория и практика физической культуры. – 2002. – № 7. – С. 79.

4. Контроль у фізичному вихованні дітей, підлітків і молоді : навч. посіб. / Т.Ю. Круцевич, М.І. Воробйов, Г.В. Безверхня. – К.: Олімп. Л-ра, 2011. – 4-6 с., 23-24с., 34-37с.

5. Шиян Б.М. Теорія і методика фізичного виховання школярів : навч. посіб.: в 2 ч. Ч. 2 / Б.М. Шиян, І.О. Омельяненко. — Тернопіль : Навчальна книга — Богдан, 2012. — 304 с.

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИХОВАННЯ ДОБРОЗИЧЛИВОГО СТАВЛЕННЯ ДО ОДНОЛІТКІВ У ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ

Титаренко Максим Миколайович

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, магістр кафедри медико-біологічних і валеологічних основ охорони життя та здоров'я

Челнокова Марія Сергіївна

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, старший викладач кафедри медико-біологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я

Шеремет Інеса Володимирівна

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медико-біологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я

Матвієнко Ірина Андріївна
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, викладач кафедри медико-біологічних і валеологічних основ охорони життя та здоров'я

Молодший шкільний вік – важливий етап формування особистості, результатом якого є поява в кінці періоду особистих перетворень, у тому числі – соціально-психологічних якостей. Тому формування доброзичливості як фундаментальної моральної якості, яка характеризується готовністю і здатністю особистості свідомо слідувати добру, важливо починати з цього віку.

Водночас визначено, що Доброзичливість розглядається у працях педагогів як моральна риса, якість, виховання якої є актуальною проблемою суспільного характеру (Г. Бєлєнька, О. Полякова, Т. Поніманська та ін.). При цьому основним простором вияву моральних якостей виступають доброзичливі взаємовідносини. Спілкуючись з дорослими чи однолітками, молодший школяр набуває навичок бути уважним до інших та рахуватися з їх поглядами та вподобаннями, бути співчутливим і дбайливим, домовлятися і поступатися певними інтересами, співпереживати їм та ставити себе на їх місце [4, с. 107].

На виховання доброзичливого ставлення до однолітків, за свідченням М. Ляпунової, впливає досвід спілкування з ними. М. Ляпунова в своїх роботах зазначає, що «спільно граючись та спілкуючись із своїми однолітками, діти наголошують на позиції «інших», які відрізняються від них самих, і егоцентричність дитини зменшується. Дорослі залишаються важкодоступною нормою протягом усього дитинства, ідеалом, до якого можуть прагнути лише окремі люди, але їх однолітки служать для дітей «довідковим матеріалом». Дії та поведінка інших дітей (у свідомості дитини – так же як вона «однакова поведінка») є такими, ніби винесенні на зовні, а тому легше зрозуміти та проаналізувати, ніж їхні дії. Тож не випадково, що діти важливіші в оцінці поведінки своїх однолітків, ніж у оцінці себе» [2, с. 64].

Таким чином, впродовж останнього десятиліття сформувалися стійкі негативні тенденції у стані соціального здоров'я дітей шкільного віку [1; 5-6]. Розглядаючи організаційні виховання доброзичливого ставлення дітей до однолітків, особлива увага приділяється використанню ігрових иетодів, ролі сюжетно-рольової гри та драматичних ігор, що будують дружні стосунки молодших школярів. Значення використання твору в цьому процесі було продемонстровано за допомогою ілюстрацій (особливо казок), включаючи читання, дискусії, драматичну акторську гру, малювання сюжетних картин тощо.

Отже, виховання доброзичливого ставлення молодших школярів до однолітків передбачає докладання зусиль вчителів початкових класів та батьків, що сприяє комплексному підходу дорослих до даної проблеми, а також створенню доброзичливого клімату як у навчальному закладі освіти, так і вдома для виховання чуйності, доброзичливості, гуманності у дітей.

Список інформаційних джерел

1. Айзенбарт М. М. Реалізація моделі формування соціально-комунікативної компетенції дітей молодшого шкільного віку засобами ігрової діяльності. Молодь і ринок. 2018. №7 (162). С. 58–65.

2. Ляпунова В. А. Психолого-педагогічні умови формування толерантності у дітей молодшого шкільного віку. Збірник наукових праць «Педагогіка та психологія». Харків, 2016. Вип. 52. С. 60-69.

3. Матвієнко О., Степаненко Л. М., Височан З. Ю., Височан Л., Чорна Г. В., & Максимчук І. А. Модель розвитку педагогічної майстерності майбутніх педагогів у процесі професійної підготовки. Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. 2021. Сер 15. Науково-педагогічні проблеми фізичної культури, (1(129), С. 64-71.

4. Полякова О. П. Актуальність формування доброзичливих взаємин між молодшими школярами. Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя.

Психолого-педагогічні науки. 2015. № 4. С. 106-109.

5. Страшко С. В. Еталонна модель школи, дружньої та безпечної для дитини / С. В. Страшко, В. С. Пономаренко, А. Ю. Думчева // Освіта і здоров'я підростаючого покоління: матеріали другого міжнародного симпозіуму: зб. наук. праць в 2-х частинах / Ред. кол.: В. П. Андрущенко, В. І. Бондар, В. В. Вербицький, С. В. Страшко. – Київ: Алатон, 2018. – Вип. 2, ч. 1. – С. 77-80.

6. Bilyk V., Matvienko O., Zinko O., Hanushchyn S., & Vasylenko K. (2021). Cognitive Technologies in Pedagogical and Natural Science Training for Future Psychologists in Post-Pandemic Education. Postmodern Openings, 12. Retrieved from www.lumenpublishing.com/journals/index.php/po/article/view/3242

7. Bilyk V., Sushchenko L., Sheremet, I., Hanushchyn S., & Bondarenko H. Modern Pedagogical Practice of Natural Science Training of Future Psychologists in Higher Educational Institutions. Revista Romaneasca Pentru Educatie Multi-dimensionala. 2020. 12 (3), pp. 162-181.

МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ПРОФІЛАКТИКИ ПОРУШЕНЬ ЗОРУ ШКОЛЯРІВ

Халепа Юлія Ігорівна
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, магістр кафедри медико-біологічних і валеологічних основ охорони життя та здоров'я
Челнокова Марія Сергіївна
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, старший викладач кафедри медико-біологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я
Шеремет Інеса Володимирівна
Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри медико-біологічних та валеологічних основ охорони життя і здоров'я

Зростаючі динамізм і трансформації сучасного життя висувають об'єктивну необхідність у високому рівні здоров'я населення України, особливо дітей, підлітків та молоді як національного потенціалу у вирішенні глобалізаційних проблем українського суспільства.

Водночас визначено, що період шкільного навчання стає справжнім випробуванням для зору дитини. Невтішна статистика свідчить про прогресування придбаної міопії серед школярів. Якщо в початкових класах із цією проблемою стикаються 8-10% дітей, то закінчують школу з таким діагнозом 25-30% випускників. Виявлено, що на зниження зору впливає комплекс чинників, найбільш істотними з яких є: надмірне навантаження на орган зору; різке скорочення рухової активності сучасних школярів і, як наслідок, ослаблення очних м'язів, що призводить до виникнення порушень зору [5, с. 143].

Сучасна програма з профілактики порушень зору в школярів повинна передбачати використання комплексів вправ наступної спрямованості:

1. Релаксаційні вправи, спрямовані на зняття зорового навантаження і відновлення працездатності: вправа «Пальмінг» за методикою У. Г. Бейтса; вправа з перевірочною таблицею Головіна – Сівцева; вправа «Великі повороти», вправи за методикою Е. Аветисова та ін.

2. Спеціальні вправи для тренування акомодаційних м'язів: вправа з переключенням погляду з ближнього на дальній об'єкт і навпаки за методикою «Мітка на склі» (методика «зорових горизонтів» В. Ф. Базарного [1]).

3. Точковий масаж і гімнастика-йога для очей. Комплекси гімнастики-йоги для очей слід використовувати в середині уроку (читання, писання і математики) під час руханок.

Таким чином, впродовж останнього десятиліття сформувалися стійкі негативні тенденції у стані здоров'я дітей шкільного віку [2-4; 6]: зросла поширеність факторів ризику, частота формування порушень зору, рівні захворюваності та поширеності хвороб ока та його придаткового апарату, залишається високою частота інвалідизації